

1. Projekto pavadinimas.

MYLIU GRAFFITI

2. Projekto rengėjo (rengėjų) pavadinimas, adresas, telefonai, el. pašto adresas, banko sąskaita.

NACIONALINIS SOCIALINĖS INTEGRACIJOS INSTITUTAS

Gedimino pr. 27- Jakšto 2, 01104 Vilnius, Lietuva

tel. +370 65263085,

el.p. zmogui@zmogui.lt.

A/S LT 497044060006899311

AB SEB Vilniaus bankas

Banko kodas 70440

3. Informacija apie projektą:

3.1. Sparčiai besivystančiame pasaulyje kyla vis daugiau įvairių problemų jaunimo tarpe. Viena svarbiausių – nusikalstamumas, kuris dažnai atsiranda dėl labai įvairių priežasčių: smurtas šeimoje, mokykloje arba tiesiog jaunimo užimtumo trūkumas bei jų poreikius neatitinkantys ir jiems nesuprantami, dėmesio nepritraukiantys švietimo metodai. Nacionalinis socialinės integracijos institutas (toliau NSII) pernai vykdė projektą „Myliu graffiti“. Jo metu buvo piešiamos graffiti socialinės reklamos, jų metu vyko diskusijos. Kodėl graffiti? **Graffiti – tai** neformalaus, linkusio nusikalsti **jaunimui suprantama ir jį traukianti kalba**. Tai išskirtinai jaunimo dėmesį ir socialinius poreikius atitinkantis komunikavimo instrumentas, ypatingai tinkantis jaunimo dėmesiui atkreipti, pateikiant alternatyvą, siekiant priversti susimąstyti.

Graffiti būdu išpiešta socialinė reklama – tai visuomenės dėmesį į įvairias socialines problemas siekianti atkreipti žinutė. Pernai metais įgyvendinto projekto metu NSII siuntė laiškus su mažiau galimybių turinčiu ar linkusiu nusikalsti jaunimu dirbantiems NVO atstovams ir laukė pasiūlymų - idėjų socialinei reklamai. Buvo pateikta tikrai įdomių idėjų: smurtas prieš moteris, laisvų lytinių santykių virusas, žemas jaunimo verslumo lygis ir pan. Geriausia atrinkta – jaunimo linijos idėja, atkreipianti dėmesį į galimybę gauti anoniminę psichologinę pagalbą. Ši reklama išpiešta 5 savivaldybių (Jonavos, Ukmergės, Tauragės, Praveniškių, Visagino) mokyklose. Po daug neformalaus jaunimo pritraukusio graffiti piešimo buvo vedami interaktyvūs užsiėmimai, diskusijos. Jų metu gausiai susirinkusiam jaunimui psichologai, NSII darbuotojai įtraukė jaunimo, suteikę galimybę atsiverti ir kalbėti jiems aktualiomis problemomis ir jų poreikius. Nors graffiti buvo viena iš projekto dalių, tačiau pasirinkta tikslingai. Remiantis ilgamete NSII patirtimi galime drąsiai teikti, kad graffiti – puiki galimybė užmegzti kontaktą su linkusiu nusikalsti, neorganizuotu jaunimu, įgyti jo pasitikėjimą ir nukreipti naudinga visuomenei linkme.

Graffiti reklama išpiešta nelegaliu graffiti mėgstamoje marginti vietoje – puiki galimybė užkirsti kelią nelegaliam ir neestetiskam graffiti. Tokiu stiliumi tokiose vietose išpiešus kokybišką, estetišką piešinį – nebepaišomas nelegalus graffiti. Tai parodė mūsų patirtis, kai Vilniaus požeminėse perėjose užpiešus socialinę reklamą, savivaldybė nustojo perdažinėti sienas: nustota ant viršaus paišyti nelegalų, necenzūrinių žodžiais išreikštą graffiti.

3.2. tikslas;

Graffiti socialinės reklamos piešimas gvildenant nusikalstamumo problemą.

3.3. uždaviniai;

1. Nieko apie jaunimą be jaunimo! Į projekto veiklos planavimą, įgyvendinimą ir vertinimą aktyviai įtraukti jaunos žmones.
2. Laiškų siuntimas nevyriausybinėms visuomeninėms organizacijoms su pasiūlymais teikti idėją socialinei reklamai, kuri jų nuomone yra aktuali linkusiam nusikalsti jaunimui ir motyvuotų jį keisti gyvenimo būdą, įtraukti į naudingą visuomeninę veiklą;
3. Naudojant Graffiti skatinti jaunimo užimtumą ir tokiu būdu „nepalikti“ laiko nusikalstamumui;
4. Mažinti nusikalstamo, nelegalaus graffiti apraiškas mieste. Galimybę graffiti piešti legaliai sumažina nelegalaus graffiti poreikį. Reikia atsižvelgti ir į tai, kad gatvės kultūroje nėra etiška užpiešti graffiti ant kito tokio piešinio;
5. Piešinius parodyti, „prakalbinti“ problemas aktualias jaunimui gatvėje, mokyklose, namuose ar kitose viešose įstaigose.
6. Viską pateikti jaunuoliui suprantama kalba, atkreipti jų dėmesį, motyvuoti socialiai atsakingoms veikloms per jų patirtį.

3.4. priemonės;

Po geriausių idėjų atrinkimo sekė graffiti piešėjų paieška ir atranka. Buvo atrinktos trys geriausios komandos, kurias iš viso sudarė 5 žmonės. Piešiniai buvo kuriami tokiose zonose kur tarsi atsiranda nusikalstamumo užuomazgos – patyčios mokykloje, ignoravimas, skriauda – dalykai, kurie pastūmėja jaunuolį nusikalstamos veiklos link, nes dažnai keršto apimtas žmogus nelabai gali valdyti savo emocijas. Taip pat regioninė spauda buvo informuota apie vykiančius renginius, sulaukta didelio žurnalistų susidomėjimo. Tokiu būdu buvo informuota visuomenė, kuri galėjo stebėti patį piešimo procesą, dalyvauti diskusijose, laisvai reikšti nuomonę gvildinama tema. Projektui buvo kuriami plakatai, taip pat pagaminti ženkliukai kaip vaizdinė priemonė, kuri dar kurį laiką primena apie projektą. Daug informacijos pateikta plačiai lankomuose internetiniuose puslapiuose.

3.5. vykdymo trukmė, tęstinumas;

Kad nuolat yra užtikrinamas tęstinumas galima teigti prisiminus jau 2 kartus NSII vykdytą projektą „Tarp Baltijos kelio ir Berlyno sienos“ (<http://www.zmogui.lt/node/144>). Jo metu siekiama gatvės kultūrą jungti su kiekvienam pilietiškam žmogui aktualiais reiškiniais – Berlyno sienos pastatymas ar Baltijos kelias. Taip pat NSII institutas prisidėjo prie Sutrikusio intelekto žmonių globos bendrijos „Kauno viltis“ organizuoto renginio „Visi skirtingi – visi lygūs. Būkime kartu“. Institutas prieš renginį atsivežė graffiti komandą, kuri išpiešė renginio dalyviams skirtą piešinį „Aš turiu viltį!“.

Šis projektas vyko neilgai. Anketos piešėjams, NVO, jaunimo centrams buvo išsiųstos lapkričio pradžioje, o pats piešimas buvo vykdomas gruodžio mėnesį. Svarbiausia, kad buvo pasiektas rezultatas ir piešiniai savivaldybėse yra iki šiol ir bus dar ilgą laiką. Buvo sukurta dalomoji medžiaga. Visos veiklos bus tęsiamos toliau. Kovo pabaigoje bus paleistas tinklalapis www.myliugraffiti.lt, prie kurio jungsis graffiti mėgstantis jaunimas, įvairūs regionai kvies graffiti socialinės reklamos komandą į savo miestą.

3.6. vykdytojai;

Nacionalinis socialinės integracijos institutas yra jauna organizacija – kampanijos „Visi skirtingi – visi lygūs“ veiklos ir idėjų tesėja. Subūrusi ilgametę patirtį tolerancijos ugdymo srityje turinčius darbuotojus, savanorius Nacionalinis socialinės integracijos institutas aktyviai veikia tolerancijos ugdymo, neigiamų visuomenės nuostatų keitimo, švietimo apie žmogaus teises srityje. Iš kitų panašaus pobūdžio organizacijų institutas išsiskiria kompleksiniu problemų sprendimo būdu taikymu, visuomenės pažeidžiamų grupių, jaunimo įtraukimu į aktyvią veiklą.

3.7. dalyviai (tikslinė grupė);

Ši projekto dalis buvo skirta jauniems žmonėms, „prakalbinti“ jiems aktualias problemas. Taip pat socialinė reklama skirta žmonėms, kurie šiuo metu išgyvena įvairius gyvenimo sunkumus, kuriuos po netikėto ir skaudaus įvykio kamuoja prislėgta nuotaika, pasimetimas, nežinia, kaip gyventi toliau. Tokie pažeidžiami žmonės yra žymiai labiau linkę į nusikalstamumą, taigi reikia dirbti su tokiais žmonėmis. Taip pat ši socialinė reklama yra tinkama visoms amžiaus grupėms nuo paauglystės. „Myliu graffiti“ veiklose - į reklamos idėjų teikimo procesą laisvai galėjo įsitraukti visos Lietuvos NVO, pačiame piešime dalyvavo graffiti meistrai. Graffiti piešimas jaunimo centruose vyko visą dieną, o į patį piešimą buvo pakviestas ir vietos jaunimas. Po graffiti darbo vyko diskusijos su jaunimu, kurių metu žmogaus teisių švietėjai kvietė jaunimą diskutuoti apie visuomenės pažeidžiamų grupių problematiką vietos bendruomenėse. Šis projekto etapas svarbus tuo, kad nupieštos graffiti socialinės reklamos išliks ilgam.

3.8. vykdymo vieta;

Programos įgyvendinimo metu buvo sudaryta visoms Lietuvos NVO galimybė prisidėti prie socialinės reklamos idėjos. Iš 8 NVO pateikusių norą dalyvauti buvo atrinkta viena (Jaunimo linija), kurios socialinės antidiskriminacinės reklamos per graffiti buvo padarytos 5 skirtinguose miestuose: Jonavoje, Pravieniškėse, Ukmergėje, Visagine, Tauragėje.

3.9. partneriai, rėmėjai;

Lygių galimybių plėtros centras, Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba, Lietuvos socialinių tyrimų institutas, Žmogaus teisių stebėjimo institutas, Jaunimo centras In Corpore, Žmogaus teisių centras, Lygybės ir įvairovės forumas. Taip pat 5 savivaldybės.

3.10. sąmata;

Aerolinių dažai: 5 miestai X 40 vnt. X 12 Lt = 2400 Lt

Kelionės išlaidos: 5 miestai X 150 Lt. = 750 Lt

Užmokestis moderatoriams: 300 Lt X 5 miestai = 1500 Lt

Maitinimas: 200 Lt X 5 miestai = 1000 Lt

Plakatų gamyba: 50 vnt. X 5 = 250 Lt

3.11. rezultatai;

- Penkiose savivaldybėse buvo sukurta socialinė reklama. Jonava, Ukmergė, Tauragė, Pravieniškės, Visaginas;
- Pirminėje atrankoje dalyvavo 14 komandų, buvo atrinktos trys komandos, kuriose bendrai buvo 5 nariai;
- Renginiuose tiesiogiai dalyvavo 150 jaunų žmonių, o netiesioginis dalyvių skaičius siekė 1000;
- Regioninė spauda buvo informuota apie vykstančius renginius, kai kuriose savivaldybėse atėjo žurnalistai;
- Buvo sukurti renginio plakatai, ženkliukai;
- Buvo pradėta įgyvendinti „Myliu graffiti“ programa, kurios metu sudaryta visoms Lietuvos NVO galimybė prisidėti prie socialinės reklamos idėjos;

3.12. kita svarbi, su projektu susijusi, informacija.

NSII graffiti yra tęstine veikla, vykdoma nebe pirmą kartą. Dėlto turime daug kontaktų, partnerių, dirbančių toje srityje, padedančių identifikuoti aktualiausias problemas, įgyvendinti idėjas.

4. Projekto atitiktis kriterijams, kurie nustatyti Nusikaltimų ir kitų teisės pažeidimų prevencijos projektų (programų) konkurso nuostatų 24 punkte.

Jau ir anksčiau vykdytų projektų metu („Tarp Berlyno sienos ir Baltijos kelio“) buvo siekiama įtraukti kuo daugiau gatvės kultūrą propaguojančių jaunuolių, nes jie dažniausiai būna labiau linkę į nusikalstamumą. Socialinių graffiti reklamų kūrimas buvo pasirinktas neatsitiktinai. Jaunuoliui svarbu kalbėti jam suprantama kalba, kuri yra jam artima. Daugelis Lietuvos miestų susiduria su netvarkingais, negražiais graffiti piešiniais, užrašais ant valstybei svarbių pastatų. Šiuo projektu buvo siekiama parodyti, kad graffiti gali būti socialiai atsakingas, ir kad tvarkingoje ir užmezgančioje su linkusiu nusikalsti jaunimu kontakto vietoje neįmanoma numesti šiukšlės ar ką išterlioti. Taip pat, kaip jau minėta anksčiau, kuomet jaunuolis užsiima savo mėgstama veikla, kuri paprastai yra draudžiama, o šiuo atveju ja siekiama teigiamų rezultatų, jis suvokia, kad nebūtina užsiimti nelegalia veikla (kt. piešinių, pastatų gadinimas), kad save galima realizuoti ir pozityviu aspektu. Propaguojančių gatvės kultūrą yra labai daug, todėl buvo siekiama kuo daugiau jų aprėpti. Į pagalbą kaip partneriai buvo pasitelktos tokios organizacijos, kurių tikslinė darbo grupė irgi yra jaunimas. Tai Lygių galimybių plėtros centras, Žmogaus teisių stebėjimo institutas, jaunimo centras „In Corpore“, lygybės ir įvairovės forumas ir kt. NSII viena vykdomų veiklų yra „Myliu graffiti“ , kuria siekiama populiarinti socialiai atsakingą graffiti, taip įtraukiant kuo daugiau žmonių, NVO iš visos Lietuvos. Taigi Institutas yra suinteresuotas tolimesniu šios veiklos vykdymu ir taip gali užtikrinti tęstinumą ar bendradarbiauti su kitomis organizacijomis. Nors graffiti menas atsirado maždaug prieš 40 metų, Lietuvoje tai gana naujas dalykas, su kuriuo dažniausiai tik kovojama ir nepagalvojama apie tai, kad kartais tai gali būti labai geras būdas prieiti prie savęs ieškančio jauno žmogaus. Leidimas išreikšti save mėgstamoje veikloje atveria galimybes spręsti vandalizmo, chuliganizmo ir nusikalstamumo gatvėje problemas, apie jas garsiai.